

Seletuskiri Viljandi Vallavolikogu otsuse eelnõule „Kolga-Jaani valla ja Tarvastu valla Viljandi vallaga liitumislepingu muutmise“

Liitumislepingu muutmise õiguslik alus

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõike 1 punkti 10¹ alusel kuulub haldusterritoriaalse korralduse muutmisel vastuvõetud liitumislepingu muutmise otsustamine volikogu ainupädevusse. Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse (edaspidi ETHS) § 9¹ lõike 6 alusel kinnitatakse liitumisleping ja selle lisad asjaomase volikogu otsusega.

Vastavalt haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) § 46 lõikele 1 viiakse seaduses sätestatud juhtudel haldusmenetlus õigusakti andmiseks läbi avatud menetlusena. Kui see on vajalik asja lahendamiseks ega kahjusta oluliselt menetlusosaliste huve, võib haldusorgan viia avatud menetluse läbi ka muudel juhtudel. HMS § 46 lõige 2 sätestab, et kui avatud menetluse läbiviimine on kohustuslik õigusakti andmiseks, viiakse avatud menetlus läbi ka õigusakti muutmiseks ja kehtetuks tunnistamiseks.

Seega kohaldatakse liitumislepingu muutmisele vastavalt ETHS § 9¹ liitumislepingu menetlemise põhimõtted. Vastavalt ETHS § 9¹ lõikele 4 pannakse liitumisleping ja selle lisad avalikkusele tutvumiseks välja, tagades avalikkusele nimetatud dokumentidega tutvumise võimaluse ning määrates ettepanekute ja vastuväidete esitamise tähtaja, mis ei või olla lühem kui kolm nädalat väljapaneku algusest arvates.

ETHS § 9¹ lõike 5 kohaselt lisatakse liitumislepingule volikogule esitatud ettepanekud ja vastuväited ning õiend, milles näidatakse nende saabumise kuupäev, esitaja ja volikogus läbivaatamise tulemus. Vastavalt ETHS § 9¹ lõikele 7 avalikustatakse pärast liitumislepingu kinnitamist volikogu poolt see koos lisadega valla veebilehel. Liitumisleping avaldatakse Riigi Teatajas.

Haldusreformi seaduse § 16 lõike 5 ja kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 45 lõike 6 kohaselt liitumislepingu muutmiseks esimese valimisperioodi jooksul pärast haldusterritoriaalse korralduse muudatuse jõustumist on vajalik volikogu koosseisu vähemalt kahekolmandikuline häälteenamused.

Viljandi Vallavolikogu on 28.03.2018 otsuse nr 1-3/63 „Kolga-Jaani valla ja Tarvastu valla Viljandi vallaga liitumislepingu muutmise“ punktiga 1.1 tunnistanud kehtetuks Kolga-Jaani valla ja Tarvastu valla Viljandi vallaga liitumislepingu punkti 2.5, mis sätestas, et VALLA keskus on Viljandi linnas. Tulenevalt eeltoodust on vaja liitumislepingu punkt 5.1 sellega kooskõlla viia.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõike 1 punkti 34 alusel kuulub volikogu ainupädevusse valla ametiasutuse hallatava asutuse moodustamine, ümberkorraldamine ja tegevuse lõpetamine. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 80 lõike 1 kohaselt korraldab kooli ümber ja tegevuse lõpetab kooli pidaja ehk vallavolikogu. Koolieelse lasteasutuse seaduse § 33 lõike 1 alusel lasteasutuse korraldab ja kujundab vallavolikogu otsuse alusel ümber vallavalitsus.

Kolga-Jaani valla ja Tarvastu valla Viljandi vallaga liitumisleping kannab kõigi liitunud kohalike omavalitsuste tahet ning sätestab lubadused, mis olid liitumise eeltingimuseks. Seega annab liitumisleping otsuste tegemise raamistikku, mis tagab liitunud kohalike omavalitsuste strateegiliste eesmärkide arvestamise. Mistõttu tuleb liitumislepingut käsitleda olulise kohaliku omavalitsuse volikogu aktina, millega peavad muud volikogu õigusaktid olema kooskõlas. Haldusreformi seaduse

§ 16 lõike 4 kohaselt kehtib liitumislepingus kokkulepitu järgmise kohaliku omavalitsuse volikogu valimiste tulemuste väljakuulutamiseni.

Muudatuse sisu otsuse eelnõu punktile 1.1

Kolga-Jaani Vallavolikogu 24.11.2016 otsuse nr 52 „Liitumislepingu ja selle lisade kinnitamine ning taotlus haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks“, Tarvastu Vallavolikogu 02.11.2016 otsuse nr 48 „Liitumislepingu ja selle lisade kinnitamine ning taotlus haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks“ ja Viljandi Vallavolikogu 02.11.2016 otsuse nr 352 „Liitumislepingu ja selle lisade kinnitamine ning taotlus haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks“ lisa „Liitumisleping“ punkti 5.1 kohaselt kesksete administratiivfunktsioonide täitmine toimub VALLA keskusel Viljandi linnas (edaspidi liitumislepingu punkt 5.1).

Viljandi Vallavolikogu on 28.03.2018 otsuse nr 1-3/63 „Kolga-Jaani valla ja Tarvastu valla Viljandi vallaga liitumislepingu muutmise“ (edaspidi otsus) punktiga 1.1 tunnistanud kehtetuks Kolga-Jaani valla ja Tarvastu valla Viljandi vallaga liitumislepingu punkti 2.5, mis sätestas, et VALLA keskus on Viljandi linnas. Tulenevalt eeltoodust on vaja liitumislepingu punkt 5.1 sellega kooskõlla viia.

Antud otsuse preambulis selgitati, et Viljandi Vallavolikogu 29.11.2017 otsusega nr 11 „Viljandi Vallavalitsuse ametiasutuse teenistuskohdade koosseisu ja struktuuri kehtestamine“ kehtestati alates 01.01.2018 Viljandi Vallavalitsuse ametiasutuse (edaspidi ametiasutus) struktuur, mille tulemusel lisandus mitmeid uusi teenistuskohhti. Ametiasutuse asukoht on Kauba tn 9, Viljandi linn. Alates 01.01.2018 on Kauba tn 9 Viljandi linnas asuvatele tööruumidele ajutiselt juurde leitud bürooruumid Viljandi linnas Vaksali tn 2 kinnistul asuva pangahoone II korrusel kogupindalaga 169 m². Hetkel ametiasutuse kasutuses olevad tööruumid peavad muutuma senisest paremaks, et ametnikkond saaks efektiivsemalt teenindada vallakodanikke. Täna ametiasutuse kasutuses olevad tööruumid ei taga kodanikele piisavalt privaatsust ning on ametnikkonnale ruumipuuduse tõttu ebamugavad. Lisaks ruumipuudusele tekitab probleeme ka asukoht, sest praeguse vallamaja läheduses puudub vajalikul määral parkimiskohti.

Muudatuse sisu otsuse eelnõu punktile 1.2

Kolga-Jaani Vallavolikogu 24.11.2016 otsuse nr 52 „Liitumislepingu ja selle lisade kinnitamine ning taotlus haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks“, Tarvastu Vallavolikogu 02.11.2016 otsuse nr 48 „Liitumislepingu ja selle lisade kinnitamine ning taotlus haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks“ ja Viljandi Vallavolikogu 02.11.2016 otsuse nr 352 „Liitumislepingu ja selle lisade kinnitamine ning taotlus haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks“ lisa „Liitumisleping“ punkti 9.1 kohaselt olemasolev koolivõrk säilib, kooliastmed säilitatakse vastavalt õpilaste olemasolule (edaspidi liitumislepingu punkt 9.1).

See tähendab, et asutuste ümberkorraldamine nende ühendamise teel või asutuse tegevuse lõpetamine, ei ole liitumislepingu kehtivuse perioodil lubatud ilma liitumislepingut muutmata.

Liitumislepingu punkt 9.1 sõnastatakse järgmiselt – „Haridusvõrgu ümberkorraldamisel lähtutakse omavalitsusest kui tervikust eesmärgiga tagada haridusasutustes õppekvaliteet ja ressursside optimaalne kasutus.“.

Liitumislepingu punkti 9.1 muutmisel saab kohalik omavalitsus vajadusel haridusvõrku oma haldusterritooriumil ümber korraldada, eesmärgiga tagada haridusasutustes õppekvaliteet ja ressursside optimaalne kasutus. Ümberkorralduse tulemusel säilib ühtlane ja toimiv haridusvõrk, millega tagatakse parem ressursside kasutus (sh personal, õppevahendite olemasolu) ning haldusvõimekus. Haridusasutuste võrgu ümberkorraldamisel lähtutakse eelkõige laste huvidest ja õpikeskkonna kvaliteedi paranemisest ja seejärel majanduslikust otstarbekusest (alus: valla

arengukava). Haridusasutuste ümberkorraldamine arutatakse läbi koostöös huvigruppidega arvestades demograafilist olukorda, piirkonna eripära, õppijate vajadusi ja asutuste paiknemist.

Tulenevalt laste vähenevast arvust ei saa jätkata fikseeritud haridusvõrguga. Korrastatud haridusvõrk tagab parema teenuse kättesaadavuse ja kvaliteedi. Olemasoleva haridusvõrgu muutmise võib toimuda lähtudes kehtestatud arengudokumentidest, statistilistest prognoosidest ja finantsanalüüsist asjast huvitatud osapooli informeerivalt ja kaasavalt kindlustades põhihariduse omandamiseks tingimused, et vähemalt 80 protsendil õpilastest, kelle jaoks põhikool on elukohajärgne kool, ei tohi kooli jõudmiseks kuluda rohkem kui 60 minutit. Õpilaste seisukohalt on olulised kõik küsimused, mis on seotud kooli jõudmise ajaga. Koolitranspordi paindlik organiseerimine peab tagama, et õpilased ei kulutaks asjatult aega transporti oodates.

Muudatuse sisu otsuse eelnõu punktile 1.3

Kolga-Jaani Vallavolikogu 24.11.2016 otsuse nr 52 „Liitumislepingu ja selle lisade kinnitamine ning taotlus haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks“, Tarvastu Vallavolikogu 02.11.2016 otsuse nr 48 „Liitumislepingu ja selle lisade kinnitamine ning taotlus haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks“ ja Viljandi Vallavolikogu 02.11.2016 otsuse nr 352 „Liitumislepingu ja selle lisade kinnitamine ning taotlus haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks“ lisa „Liitumisleping“ liitumislepingu lisas 1 „Prioriteetsete investeringute nimekiri aastateks 2018-2022“ oleva Viljandi valla prioriteedi kohaselt Viiratsi vana vallamaja rekonstrueeritakse (arhiiviruum, sotsiaaleluruumid) (edaspidi Liitumislepingu lisa 1 muutmise).

Liitumislepingu lisa 1 muutmise sõnastatakse järgmiselt - „Viiratsi vana vallamaja rekonstrueerimine“.

Liitumislepingu lisa 1 muutmise jäetakse välja sõnad – arhiiviruumid ja sotsiaaleluruumid, mille tulemusel muutub Liitumislepingu lisas 1 Viiratsi vana vallamaja kasutusele võtmise eesmärk. Antud muudatusega jääb vallavolikogule õigus otsustamiseks edaspidine ehitise kasutusele võtmise otstarve.

Liitumislepingu lisa 1 muutmise üheks põhjuseks, miks sotsiaalkortereid sooviti ehitada just Viiratsi vanasse vallamajja oli asjaolu, et tollased vallajuhid püüdsid leida hoonele kasutust, kuna nimetatud hoonet ei õnnestunud müüa ning tegemist oli hea asukohaga, keskkütel oleva hoonega, mis oma olemuselt sotsiaalmajaks oleks ka sobinud. Liitumislepingusse lisati Viljandi valla poolt täpsustuseks „sotsiaalkorterid“, kuna nähti eelkõige maja kasutuselevõttu tol hetkel minimaalsete ümberehitustega sotsiaalteenuse (eluasemeteenus) laiendamiseks. Vallamajas töötas 37 inimest ja eelmises liitumislepingus oli fikseeritud, et vallamaja asub linnas. Seega puudus võimalus kaaluda maja kasutuselevõttu vallamajana, ehkki ka sel hetkel oli puudusi Kauba tn 9 majas töötingimuste osas.

Kaaluti ka üürimaja varianti lähtuvalt linnalähedusest ja tööstuspargi tööjõu majutuseks võimaluste loomisest. Suheldes Sotsiaalministeeriumiga, omasime infot avanevast toetusmeetmest sotsiaaleluruumide rajamiseks. Sotsiaaleluruumide vajadus on pidevalt ajas muutuv. Liitumise ajahetkel oli meile teada ligilähedane sotsiaalkorterite vajadus 10-15 isikule. Muutused ajas ja vajadustes toimuvad väga kiiresti.

Kõigile valla omandis olevatele hooldekodudele tuleb enne 01.01.2020 taotleda tegevusluba ning käib info kogumine/jagamine, kas eelnimetatud teenusega on võimalik edasi minna või tuleb mõnel pool leida uued lahendused (nt sotsiaalmaja loomine). Ka siit võib sotsiaaleluruumi tagamise teenuse osutamiseks võimalusi avaneda. Toimunud on rahvaga arutelud väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse tulevikuväljavaadete osas nii Kolga-Jaanis kui Kärstnas (vastavalt siis 22.01.2019 ja 24.01.2019).

Eluasemeteenuse arendusena on kaalumisel ka Vana-Võidus asuva kasutuseta ühiselamu hoone (mis on täielikult renoveeritud) riigilt tasuta valla omandisse taotlemist, kuhu võiks rajada juurde hooldekodu kohti (leida operaatori), pakkuda eluruumi tagamise teenust sotsiaalhoolekande seaduse mõistes, pakkuda üürimajateenust, päevakeskuse teenust vms. Kaasaegne lähenemisena hoolekandeteemade arendamisele võib kõne alla tulla kombineeritud teenusete juurde loomine, mis on statsionaarne hooldus + eluasemeteenus ühes kompleksis. Sellise teenuse plussiks on sotsiaal-eluruumide elanikele toidu ostu võimaluse kasutamine + eraldi tööjõuta kliendi sotsiaalne toetamine ja motiveerimine. Omavalitsuse ülesanne on sotsiaalteenuste võimaldamine, kas neid ise pakkudes või teenust sisse ostes. Vana-Võidu hoone asukohta sobivus ja töökohapõhise hooldajate õppekohtade loomine koostöös kutseõppekeskusega on perspektiivikas ning annab olulise panuse kogu maakonna arendusse tagades hoolekandetasutuste tööjõuga varustamise Viljandi Kutseõppekeskuse baasil/kaasabil.

Kokkuvõtvalt, sotsiaalvaldkonna teenuste arenduseks on tekkinud ajas teisi võimalusi, mis on pigem sobivamad kui Viiratsi vana vallamaja.